

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України з питань правової політики
4 листопада 2025 року

Веде засідання голова комітету МАСЛОВ Д.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Маємо обрати секретаря засідання сьогоднішнього. Як завжди, пропонується секретарем засідання обрати Сергія Владиславовича Соболева. Колеги, прошу підтримати.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

Гулько.

Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

Маслов – за.

Німченко.

Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

Соболєв.

СОБОЛЄВ С.В. По собі – утримався.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, 12 – за, 1 – утримався. Рішення прийнято. Сергій Владиславович, як завжди, якщо ви з якихось технічних причин не можете провести підрахунок, то це роблю я.

Колеги, проект порядку денного було розіслано народним депутатам завчасно. Пропоную перейти до прийняття порядку денного за основу.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

Гунько.

Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

Маслов – за.

Німченко.

Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.
Соболєв.

СОБОЛЄВ С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

СОБОЛЄВ С.В. 13 – за, 0 – утримались, 0 – проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення прийнято.

Пропозиції до порядку денного? Якщо немає пропозицій до порядку денного, пропоную перейти до прийняття порядку денного в цілому.

Бабій.

БАБІЙ Р.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Божик.

БОЖИК В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

Гунько.

Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

Маслов – за.

Німченко.

Новіков.

НОВІКОВ М.М. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павліш. Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За – Павліш.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

Соболєв.

СОБОЛЄВ С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

СОБОЛЄВ С.В. 13 – за, 0 – утрималися, 0 – проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення прийнято. Дякую, колеги.

Так, сьогодні у нас одне питання в порядку денному – це проект Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України у зв'язку із оновленням (рекодифікацією) положень книги другої (реєстраційний номер 14057) авторства народного депутата, Голови Верховної Ради Стефанчука Руслана Олексійовича та інших народних депутатів.

Прошу голову профільного підкомітету доповісти про результати розгляду на підкомітеті зазначеного законопроекту.

КАЛАУР І.Р. Дякую, Денисе Вячеславовичу.

Підкомітет на своєму засіданні, підкомітет з питань цивільного та адміністративного законодавства на своєму засіданні розглянув законопроект 14057 – це внесення змін до Цивільного кодексу у зв'язку із оновленням (рекодифікацією) положень книги другої, поданий Головою Верховної Ради Стефанчуком Русланом Олексійович та іншими народними депутатами.

За результатами розгляду було прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді включити до порядку денного чотирнадцятої сесії Верховної Ради дев'ятого скликання проект Закону про внесення змін до Цивільного кодексу України у зв'язку із оновленням (рекодифікацією) положень книги другої та за результатами розгляду його, цього законопроекту, в першому читанні прийняти за основу, продовживши наполовину строк подання поправок і пропозицій. А також звернутися до Голови Верховної Ради України з пропозицією оголосити на пленарному засіданні під час розгляду цього законопроекту відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України про

необхідність внесення пропозицій, поправок щодо виправлень, уточнень, усунень помилок та суперечностей у тексті законопроекту, інших структурних частинах цього законопроекту та/або інших законодавчих актах, що не були предметом розгляду в першому читанні, проте відповідають предмету його правового регулювання.

Доповідачем від комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради визначити мене як заступника голови комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іван Романович.

У нас присутній Голова Верховної Ради Руслан Олексійович Стефанчук. Пане Руслане Олексійовичу, вам слово як ініціатору і співавтору цього законопроекту.

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую.

Вельмишановний Денисе Вячеславовичу, шановні члени комітету, шановні присутні! Насамперед для мене насправду є велика честь сьогодні представляти саме цей законопроект, тому що це рекодифікація книги другої. Книга, яка, мабуть, сама олюднена з усіх книг, які існують в Цивільному кодексі. Тому що вона стосується найважливішого, що є в кожній людині, – це особистих прав, починаючи від права на життя, здоров'я, честі і гідності, свободи, недоторканності і ціла низка інших. Я просто хочу нагадати, я вже коротенько говорив був, що ще в далекому Цивільному кодексі Української РСР ми послуговувались тільки статтею 7, де було передбачено право на честь і гідність.

Далі наступна рекодифікація цивільного законодавства 2003 року виділила окрему главу, і багато хто песимістично ставився до того, що ми закріпили особисті права кожної людини і громадянина. Але після того, як пройшло більше 20 років, ця саме глава, ця книга, вона продемонструвала свою живучість і продемонструвала, що вона є чи не одною з найбільш затребуваних. Це підтверджено і судовою практикою, тому що велика кількість постанов пленуму Верховного Суду з приводу цього прийнята. Це підтверджено і важливістю питань особистих благ, які є в кожній людині, це і підтвердження і тим, що, наприклад, таке благо, як гідність для людини сьогодні є чи не найважливішим особистим благом, яке є в кожного з нас. І мені здається, що саме переосмислення цієї книги є дуже важливим на сучасному етапі рекодифікації.

Окремо, крім того, що цього потребує час і це є викликом часу, я хотів би звернути увагу, що за цей час, поки існувала книга друга, було змінено великий пласт людських відносин. В наше життя дуже плідно увійшла цифровізація, в наше життя дуже плідно

увійшли різні види медичних експериментів і, на превеликий жаль, в наше життя увійшла війна. І саме задача, яка ставилася при рекодифікації цієї книги, – це дати відповіді на всі сучасні виклики, які існують, а не тільки, скажемо так, підлаштувати ті чи інших положень Цивільного кодексу. І тому, мені здається, – я хочу подякувати всім колегам, які стали співавторами, а це більше двохсот з невеликим депутатів, які підписалися під проектом цієї книги, – ви знаєте, що в деяких колах ця книга зробила певний професійний резонанс. Але ми, люди, які проводили рекодифікацію, абсолютно відкриті. І мною була проведена ціла низка зустрічей з медійними юристами, і в загальній спільності десь близько п'яти годин ми пропрацьовували з ними кожне зауваження, яке є. Я дуже радий, що дуже багато в чому мені вдалося переконати їх в тому, що той проект, який ми пропонуємо, є надзвичайно правильний.

Крім цього, я окремо хочу підкреслити, що це книга не про медіа, це книга про права людини і громадянина. І права людини і громадянина, вони є вищою соціальною цінністю, вони є основним обов'язком держави і вони є те, на що повинна бути спрямована діяльність всієї держави. І забезпечення цих прав, воно повинно бути відповідно в балансі з усіма іншими демократичними свободами. І саме з цих основ демократичних і писалася ця книга. Так, вона містить деякі норми, які є, наприклад, надзвичайно сміливі і сучасні в практиці, наприклад, Європейського суду з прав людини. Зокрема ми пропонуємо таке європейське право, як право на забуття, тобто не може людина, яка вчинила якісь речі в молодому віці, все життя піддаватися цькуванню, чи як модно зараз говорити булінгу, мобінгу й іншим речам тільки за те, що було зроблено колись.

Крім цього, особливу роль ми віддаємо таким абсолютно новим способам захисту, як спосіб примирення сторін. Тому що мир – це те, до чого ми повинні, і злагода – це те, до чого ми повинні прагнути в українському суспільстві. Крім цього, ми робимо розширений перелік способів захисту усіх особистих прав. Ми наділяємо певною специфікою такі вже традиційні для українського суспільства права, яким є право на спростування, право на відповідь, можливість, скажімо так, вимагати непоширення інформації і цілий ряд інших речей, які зберігають дуже важливі дві складові, які формують українське суспільство: це репутація людини і це приватність людини. Хоча ще раз говорю, я особливо підкреслюю, що в Цивільному кодексі ми закладаємо тільки основу цього, його розвиток повинен буди в спеціалізованому законодавстві. І тому розвиток законів, які стосуються приватності людини в чіткій відповідності до GDPR як абсолютно європейського стандарту приватності прав людини, я вважаю, ми також

повинні розглянути в нашому парламенті. Тим паче цей законопроект вже сьогодні підготовлений, буде готовий до другого читання, про захист персональних даних.

Крім цього, я окремо хотів би сказати, що велику увагу ми приділили абсолютно новому виду прав, які називаються посттанативні права, – це права, які виникають в особі у зв'язку з смертю іншої особи. На превеликий жаль, сьогодні в Україні похорони, смерті – це є дуже трагічна частина нашого життя. І дуже багато прав, таких як репродуктивні права, таких як права на поховання і так далі, вони неврегульовані, а тут ми пропонуємо абсолютно нову регуляцію цієї системи прав.

Окремо я хотів би сказати, що ми регламентуємо цілу низку цифрових прав, які пов'язані з цифровою особистістю, які пов'язані, скажімо так, з можливістю впливу в цифровий простір особи. І окремо, що я хочу сказати, ми вперше запроваджуємо питання захисту від генеративного штучного інтелекту. Це стосується цілої низки прав, таких як право на зображення, право на голос, право на індивідуальність і ціла низка інших прав, які повинні мати захист від активного та такого, що активно розвивається, штучного інтелекту для того, щоб не приводити до тих речей, які вже відбуваються в багатьох країнах, коли згенеровані зображення, згенерований запис видається як оригінал, і інколи воно впливає на цілі політичні і виборчі процеси в окремих країнах. І тому ми тут закладаємо перші зачатки щодо регулювання штучного інтелекту.

Ми також багато що зробили щодо особистих немайнових прав юридичних осіб і такого суб'єкта, яким є держава Україна. Ми захищаємо такі як: право на найменування, право на репутацію, право, скажімо, на державні символи, коли мова йде про державу, чи право на певні речі, пов'язані з репутацією, іншими особистими благами юридичних осіб. Тобто це комплексна річ і комплексна робота, яка, я думаю, має зробити все для того, щоб Україна продемонструвала усьому світу, що навіть в період війни ми працюємо і думаємо про права людини і громадянина.

Це книга про права, це книга про свободи, це книга про інтереси усіх і кожного. Це те, що Україна повинна і гідна мати. Тому я дуже прошу шановних членів комітету підтримати цей законопроект. Я готовий і відкритий далі до доопрацювання з усіма. Єдиний інтерес, який ми маємо, це провести справді потужну рекодифікацію цивільного законодавства. Я буду просити вас підтримки в цьому. Ви знаєте, що ще три книги ми виклали, скажімо так, на громадські обговорення. Готуються ще чотири книги. І я буду дуже просити комітет і в подальшому підтримувати цей процес. Це важлива річ. Це важливий закон. Це важливий кодекс, який дасть можливість захистити права усіх і кожного.

Тому дякую ще раз за можливість сьогодні виступити. Готовий за необхідності дати відповіді на всі питання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Олексійовичу.

Колеги, чи будуть питання до автора, ініціатора законопроекту? Якщо немає, колеги, питання, ну, ми попередньо мали обговорення також цього законопроекту. Давайте теж, щоб було зрозуміло, тому мали можливість обговорити законопроект більш предметно.

ВАТРАС В.А. Пане голово, є пропозиція голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Антонович, почекайте. Зрозуміло. Але у нас присутнє Міністерство юстиції України, у нас присутній Верховний Суд. В будь-якому випадку є сенс почути позицію Міністерства юстиції України для початку.

Міністерство юстиції, потім Верховний Суд. Хто у нас від Міністерства юстиції? Бачимо, що є, але...

_____. Банчук звільнився. Все, немає більше нікого.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поки Міністерство юстиції героїчно долає технічні перешкоди, Верховний Суд.

БАБАНЛИ Р.Ш. Добрий день, Денис Вячеславович. Добрий день, Руслан Олексійович. Перший заступник керівника апарату Верховного Суду Расім Бабанли.

Книга друга зараз ще перебуває на стадії аналізу в Верховному Суді. Також сьогодні на засіданні комітету присутній суддя Касаційного цивільного суду Руслан Лідовець. Ми зараз збираємо пропозиції і у випадку їх наявності в подальшому ще їх передамо. На цьому етапі концептуальних застережень щодо руху подальшого законопроекту немає. І книгу першу, ми також ще в процесі аналізу намагаємося максимально конструктивно підійти до цього процесу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Руслан Лідовець.

ЛІДОВЕЦЬ Р.А. Доброго дня, шановні депутати. Я теж хочу висловити свою підтримку взагалі ідеї рекодифікації Цивільного кодексу і зокрема книги другої. Наразі ми опрацьовуємо цю книгу і будемо старатися висловити свої пропозиції, і будемо вдячні, якщо їх почують.

Пропонуємо вам підтримати цей проект на даний момент.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дякую.

Ми чекаємо на ваші пропозиції, тому що позиція суддівської спільноти є надзвичайно важливою, тому що навіть дуже добре написаний будь-який навіть, тим більше кодифікований акт, має враховувати ту вже практику судову, той досвід, який є, тому ми чекаємо ваші конкретні пропозиції.

Міністерство юстиції.

ФЕРЕНС О.М. Да. Доброго вечора. Дякую за можливість висловити позицію Міністерства юстиції. Олена Ференс, заступник Міністра юстиції.

Міністерством юстиції було опрацьовано як першу, так і другу книгу. В цілому Мін'юст підтримує ініціативу щодо рекодифікації Цивільного кодексу. 20.10 були направлені відповідні пропозиції і зауваження. В цілому Мін'юст, як я... повторюсь, підтримує. Відповідні є, були пропозиції з точки зору практики Європейського суду з прав людини, доопрацювання. Ми готові включитися до другого читання та в цілому від Мін'юсту підтримка.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я бачу, що Василь Іванович Німченко у нас присутній. Для стенограми маю перепитати. Василь Іванович Німченко, перший заступник голови комітету, просто підтвердьте присутність на засіданні для стенограми. Василь Іванович, мікрофон тільки. Це ви відео вимкнули. Мікрофон, мікрофон. Увімкніть мікрофон, будь ласка. Василь Іванович, мікрофон, мікрофон. Щоб ми мали можливість поставити відмітку, що ви присутні на комітеті. Теж не вдається. Ну добре, може, тоді спробуйте, як получится, скажете, щоб ми зафіксували. Ми бачимо, що ви є, але для стенограми необхідно почути.

Так, колеги, чи є необхідність ще обговорення, чи бажає хтось? О, Василь Іванович, підтвердьте, що ви.

НІМЧЕНКО В.І. Да, я живий, я присутній. Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Для стенограми, для протоколу: також присутній на засіданні перший заступник голови Комітету з питань правової політики Василь Іванович Німченко.

Колеги, якщо немає більше необхідності обговорення, ніхто не бажає висловитись, я розумію, що ми мали вже з цього приводу обговорення і так далі. Єдине що я хочу перед тим, як перейти до голосування за зазначений законопроект, можу сказати, що це, мабуть, є не просто величезна, це історична робота, що рекодифікація цивільного законодавства, та робота, з якою прийшов Руслан Олексійович Стефанчук в парламент, і сподіваюсь, що ми встигнемо все зробити і дати сучасний, головне – сучасний і якісний документ. Як я чув від Руслана Олексійовича, це буде найкращий, найпрогресивніший Цивільний кодекс в Європі, може, навіть у світі. Ми взагалі дуже прогресивні, як подивитись по нашим законопроектам, досвіду ні в кого такого немає на передовій, тому...

Колеги, переходимо до голосування за проект рішення комітету. Нагадаю: комітету пропонується рекомендувати для прийняття за основу в першому читанні зазначений законопроект і звернутись з пропозицією про застосування частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, а також збільшити наполовину строки на внесення правок і пропозицій до другого читання. Переходимо до голосування.

Бабій. Бабій.

Божик. Божик.

Васюк.

ВАСЮК О.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ватрас.

ВАТРАС В.А. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Власенко.

Гунько.

Демченко.

ДЕМЧЕНКО С.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дирдін.

ДИРДІН М.Є. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Калаур.

КАЛАУР І.Р. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Князевич.

Маслов – за.

Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Новіков.

Павліш.

ПАВЛІШ П.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузанов.

Соболєв.

ПУЗАНОВ О.Г. За.

СОБОЛЄВ С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це Пузанов, правильно, був?

ПУЗАНОВ О.Г. Так-так. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Для стенограми і для протоколу також присутній Пузанов Олександр Геннадійович, член комітету народний депутат України.

Соболєв.

СОБОЛЄВ С.В. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стефанчук.

СТЕФАНЧУК М.О. За.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріс.

ФРІС І.П. За.

СОБОЛЄВ С.В. 12 – за. 0 – утримались. 0 – проти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Рішення прийнято, колеги.

Дякую, Руслан Олексійович.

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую вам, дякую, Денис Вячеславович. Дякую, шановні колеги, дякую за підтримку. Дякую.

_____. *(Не чути)*... напевно, у нас.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, мабуть, так. Мабуть, так.

_____. Пан спікер, можете частіше до нас на комітет приходити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да. Руслан Олексійович. Тепер бажаємо успіху і результативного голосування в залі парламенту.

СТЕФАНЧУК Р.О. Дякую.

Пане голово, як мінімум сім разів в першому читанні і дев'ять разів в другому, тому що у нас всього дев'ять книг. Тому буду приходити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую, Руслан Олексійович.

БАТРАС В.А. Пане голово, прошу слово одну хвилинку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу, Володимир Антонович.

БАТРАС В.А. Хотів скористатися нагодою. Бачу є представник Міністерства юстиції у нас на засіданні. Завтра на 15 годину у нас в приміщенні комітету відбудеться нарада щодо Конвенції з питань захисту права адвокатів. І всі запрошені особи відгукнулися і повідомили про участь, окрім Міністерства юстиції. Пані Олена Ференс, просимо вас і інформуємо, що завтра у нас засідання.

ФЕРЕНС О.М. Добре. Обов'язково передамо і приймемо участь. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Євгенович.

ДИРДІН М.Є. До Володимира Антоновича. А там наче 14 година.

БАТРАС В.А. Так, 14-а, 14-а.

ДИРДІН М.Є. Да, 14 година.

_____. Володимир Антонович... Денис Вячеславович, можу?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, прошу.

_____. І там з минулого засідання там, наскільки я пам'ятаю, якесь було домашнє завдання для Міністерства юстиції щодо повідомлення по цій імплементації в Україні рішення Європейської асоціації адвокатів, чи як воно там називається. По ратифікації, по ратифікації.

_____. Так-так-так, було таке домашнє завдання, точно.

_____. Тому, да, пані Олена, будь ласка, зробіть.

ФЕРЕНС О.М. Добре, да. Всі домашні завдання будуть з нами до уваги, добре.

_____. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Колеги, що, ми тоді вичерпали порядок денний. Всім дякую за участь в сьогоднішньому засіданні, всім бажаю гарного і безпечного вечора. Все, до зустрічі... До побачення.